

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Θεματικός Φιλοτελισμός

Πρώτη εισήγηση: 16/9/22

Θεματικός Φιλοτελισμός είναι ο τρόπος συλλογής, που μας δίνει τη δυνατότητα να επιλέξουμε ένα θέμα της αρεσκείας μας και να το αναπτύξουμε με γραμματόσημα και άλλο φιλοτελικό υλικό, όπως εμείς θέλουμε, πάντα όμως πάνω στη βάση συγκεκριμένων κανόνων, αναδεικνύοντας τις προσωπικές μας δυνατότητες, την προσωπική μας αισθητική, τη διάθεσή μας για έρευνα, για εμβάθυνση.

Είναι ο κατ' εξοχήν μορφωτικός φιλοτελισμός, διότι απαιτεί βαθιά και λεπτομερή μελέτη του θέματός μας, ώστε να καλύπτονται όλες οι παράμετροί του.

Π. Λεούσης: Εγχειρίδιο του Θεματικού Φιλοτελισμού

Οι πέντε θεμελιώδεις κανόνες του Θεματικού Φιλοτελισμού

A. Το περιεχόμενο του εκθέματος: Πρέπει να γίνεται αμέσως κατανοητό και να εξυπηρετείται τόσο από τον τίτλο, όσο και από το φιλοτελικό υλικό. Στον ΘΦ δεν υπάρχουν περιορισμοί από χώρο και χρόνο.

B. Η επιλογή του υλικού: Πρέπει να γίνεται με φιλοτελικά κριτήρια (ιδιωτικές εκτυπώσεις ή άλλες παρεμβάσεις δεν γίνονται δεκτές).

Γ. Η φύση του υλικού: Να έχει λογική σχέση με το επιλεγμένο θέμα (θεματικά κριτήρια).

Δ. Η ποικιλία του υλικού: Η επιλογή οφείλει να καλύπτει διάφορα φιλοτελικά είδη (από γραμματόσημα, ταχυδρομημένους φακέλους και σφραγίδες μέχρι απαντητικά κουπόνια, αερογράμματα, ετικέτες συστημένων κλπ.) σε τρόπο ώστε να προκαλεί το ενδιαφέρον του επισκέπτη σε μια έκθεση.

Ε. Η παρουσίαση: Τα σύγχρονα μέσα ηλεκτρονικής γραφής προσφέρουν πολλές ευκαιρίες για μια εντυπωσιακή παρουσίαση.

Τα πρώτα βήματα μιας συλλογής

A. Η επιλογή του εκθέματος: Η αρχή είναι το ήμισυ του παντός. Όσο πιο πρωτότυπο τόσο πιο ενδιαφέρον. Καλό είναι να υπάρχει μια «συναισθηματική» σχέση με τον συλλέκτη. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται έρευνα σε βάθος, που θα καλύπτει όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές του.

B. Η επιλογή του τίτλου: Το πρώτο πράγμα, που παρατηρούμε σε μια συλλογή. Ο τίτλος επιλέγεται, τις περισσότερες φορές, μετά την επεξεργασία του πλάνου. Αυτό γιατί το υλικό είναι εκείνο, που καθορίζει το πλάνο και κατ' επέκταση τον τίτλο.

«Πικρά χάπια και δυνατές σταγόνες»

Γ. Η ανάπτυξη του πλάνου: Πρέπει να είναι λιτή, και περιεκτική και να εισάγει κριτές και επισκέπτες στο βασικό νόημα, εκείνων, που ο εκθέτης προτίθεται να παρουσιάσει στη συνέχεια.

- ✓ Το πλάνο καθορίζει τη δομή του εκθέματος και τις υποδιαιρέσεις του.
- ✓ Πρέπει να είναι λογικό, σωστό, ισορροπημένο και να καλύπτει όλες τις σημαντικές πτυχές, που σχετίζονται με τον τίτλο
- ✓ Τα κεφάλαια και οι υποδιαιρέσεις τους πρέπει να αντικατοπτρίζονται στην ανάπτυξη του εκθέματος με βάση το διαθέσιμο φιλοτελικό υλικό και όχι να αποτελούν θεωρητικό κατάλογο των κύριων πτυχών του θέματος.
- ✓ Ο τίτλος και το πλάνο πρέπει να παρουσιάζονται σε μια σελίδα στην αρχή του εκθέματος, το οποίο γενικά πρέπει να είναι γραμμένο σε μια από τις επίσημες γλώσσες της FIP (για διεθνείς εκθέσεις).

Αχ! Αυτό το πλάνο...

Πικρά χάπια και δυνατές σταγόνες

1. Ο άνθρωπος χρειάζεται ίαση
- 1.1 Τα πρώτα φάρμακα υπό την επίδραση της μαγείας και της θρησκείας
- 1.2 Προς τη δημιουργία των ιατρικών φαρμάκων
- 1.3 Ιατρική και φαρμακευτική επανάσταση
- 1.4 Φάρμακα από το "Νέο" Κόσμο
- 1.5 Η Γνώση για τα μεταδοτικά νοσήματα...
- 1.6 ...οδήγησε στην φαρμακευτική έρευνα
2. Νέα φάρμακα, μαζί με τα παραδοσιακά και τα εμπειρικά
- 2.1 ...κυρίως από φυτά
- 2.2 Πολύτιμα φάρμακα παράγονται επίσης από ζώα...
- 2.3 ...αλλά και από ορυκτά
- 2.4 Η έρευνα αυτή ονομάστηκε Φαρμακογνωσία
3. Η Φαρμακογνωσία συνέβαλε στη δημιουργία πολλών φαρμάκων...
- 3.1 ...προς χρήση στη χειρουργική
- 3.2 ...στη μάχη ενάντια στις μολυσματικές παθήσεις
- 3.3 ...στις αναπνευστικές παθήσεις
- 3.4 ...σε περιπτώσεις υποσιτισμού
- 3.5 ... στη μάχη ενάντια στις παθήσεις του πεπτικού συστήματος
- 3.6 ...στον καρκίνο
- 3.7 ...στο ζαχαρώδη διαβήτη
- 3.8 ...και ως αντίδοτο
4. Ποιος ασχολείται με όλα αυτά τα φάρμακα;
- 4.1 Δημιουργήθηκε ένα νέο επάγγελμα
- 4.2 ...με τη χρήση σχετικών συγγραμμάτων
- 4.3 ...εργαλείων και εφοδίων για την παρασκευή φαρμάκων
- 4.4 ...και πωλητών φαρμάκων στα φαρμακεία
5. Από το φαρμακείο στη φαρμακευτική βιομηχανία
- 5.1 Με την πρόοδο της τεχνολογίας
- 5.2 ...ιδρύθηκαν Φαρμακευτικές Εταιρείες
- 5.3 Κάποτε, η δημιουργία φαρμάκων έγινε ανεξέλεγκτη
- 5.4 Γι' αυτό χρειάστηκαν δημόσιοι κανόνες
- 5.5 Η σύγχρονη επιστημονική βιομηχανία: κύριος εφευρέτης φαρμάκων
- 5.6 ...μαζί με κάποιες Εταιρείες του Δημοσίου
6. Εκτός από νέα φάρμακα, υπάρχουν και άλλων ειδών θεραπείες
- 6.1 Όλα τα φάρμακα δεν δρουν ή δεν λαμβάνονται όπως σχεδιάστηκαν
- 6.2 Η εξέλιξη της γνώσης δημιούργησε νέες ανάγκες
- 6.3 ...με τη χρήση ομοιοπαθητικών φαρμάκων...
- 6.4 ...και με την παραδοσιακή ιατρική

Κατάλληλο φιλοτελικό υλικό

Είναι αυτό, που για λόγους μεταβίβασης ταχυδρομείου ή άλλης ταχυδρομικής επικοινωνίας έχει εκδοθεί, αποσκοπούσε στην έκδοση, ή παρήχθη κατά την προετοιμασία της έκδοσης, χρησιμοποιήθηκε ή θεωρήθηκε ως έγκυρο για ταχυδρομική χρήση από μια κυβέρνηση, τοπικούς ή ιδιωτικούς ταχυδρομικούς πράκτορες ή από άλλες δεόντως επιφορτισμένες ή εξουσιοδοτημένες αρχές (SREV άρθρο 3.1)

Φιλοτελικά αντικείμενα με γνήσια ταχυδρομική προέλευση μπορεί να είναι: Γραμματόσημα, μονόφυλλα, ατελή στρατιωτικά δελτάρια, αερογράμματα, σφραγίδες κάθε είδους, ετικέτες συστημένων, απαντητικά κουπόνια, βοηθητικές σημάνσεις, σημάνσεις και ετικέτες ταχυδρομικού αυτοματισμού, κ.ά.

Τα γραμματόσημα και η χρήση τους

- ❖ **Είδη γραμματοσήμων:** Κοινά, αναμνηστικά, αεροπορικά, δεμάτων, express, κοινωνικής πρόνοιας, ενάριθμα, σιδηροδρομικά και παλαιότερα εφημερίδων, χαρτόσημα με ταχυδρομική χρήση και άλλα.
- ❖ **Τα γραμματόσημα: πηγή άντλησης πληροφοριών.**
 - ❖ Βασικές πληροφορίες αφορούν: το σκοπό και τα αίτια της έκδοσης, το κύριο και δευτερεύον θέμα της εικόνας και οποιοδήποτε κείμενο υπάρχει σ' αυτό
 - ❖ Δευτερεύουσες πληροφορίες: Κείμενο ή και εικόνες στα περιθώρια, σε βινιέτες, που τυχόν συνοδεύουν το γραμματόσημο, κείμενο πάνω στη γόμμα, το υδατόσημο, η διάτρηση, οι επισημάνσεις, η ποιότητα του χαρτιού και διάφορα καλλιτεχνικά στοιχεία, εφόσον παρουσιάζουν ενδιαφέρον και συνδυάζονται με το θέμα του εκθέματος.

- ❖ **Γραμματόσημα αεροπορικού ταχυδρομείου:** Η θεματική αξία των αεροπορικών γραμματοσήμων είναι μεγάλη. Ωστόσο, δεν διαφέρει από τη θεματική αξία των γραμματοσήμων των άλλων κατηγοριών. Η χρήση όμως παλαιότερων αεροπορικών εκδόσεων επί επιστολών, με ειδικές μάλιστα ενδείξεις, ομορφαίνει τις θεματικές συλλογές και τους προσδίδει ιδιαίτερο κύρος.

Το περίφημο
«Inverted Jenny» 1918
Αντεστραμμένο κέντρο

❖ **Πρόσθετα τέλη – ενάριθμα εισπρακτέα:**

Τα γραμματόσημα αυτά μπορούν να χρησιμοποιούνται άνετα σε θεματικές συλλογές, κυρίως όταν βρίσκονται πάνω σε φακέλους. Τέτοιοι φάκελοι δεν είναι ιδιαίτερα συνηθισμένο υλικό. Ένα δύο κομμάτια της κατηγορίας αυτής προσφέρουν κύρος σε μια θεματική συλλογή.

❖ **Γραμματόσημα κοινωνικής πρόνοιας:**

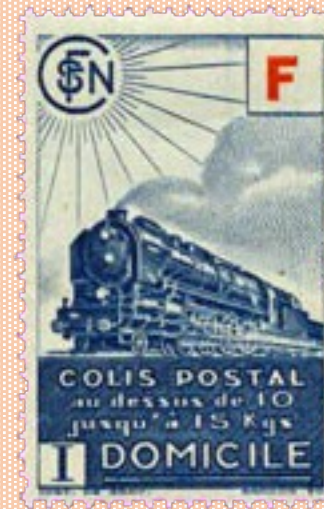
Τα γραμματόσημα αυτά είναι απολύτως αποδεκτά στις θεματικές συλλογές. Πολλά απ' αυτά μάλιστα τεκμηριώνουν θέματα, που δεν υπάρχουν σε άλλες εκδόσεις.

❖ **Γραμματόσημα εφημερίδων και περιοδικών:** Και αυτά είναι κατάλληλα για θεματική χρήση (δεν υπάρχουν τέτοιες ελληνικές εκδόσεις). Φυσικά άνετα καλύπτουν και θέματα άσχετα με τον έντυπο τύπο. Ενδεικτικά σε μια έκδοση των ΗΠΑ του 1880 (για ταχυδρομική διανομή τύπου) ορισμένα γραμματόσημα απεικόνιζαν πρόσωπα της ελληνικής μυθολογίας (Δήμητρα, Κλειώ, Αθηνά, Εστία, Ήβη κ.ά.) και έχουν θέση σε ανάλογες συλλογές (Μυθολογική, Δωδεκάθεο, Μούσες κ.ά).

❖ **Γραμματόσημα σιδηροδρομικά:** Ειδικά γραμματόσημα για τη σιδηροδρομική μεταφορά δεμάτων. Η θεματική χρήση τους, παρά το γεγονός ότι αναφέρονται μόνο σε θέματα σιδηροδρόμου και συγκοινωνιών παρουσιάζει αρκετό ενδιαφέρον.

- ❖ **Γραμματόσημα προσφραγισμένα:** Πρόκειται για γραμματόσημα, που ορισμένες χώρες έθεσαν σε κυκλοφορία για την εξυπηρέτηση μεγάλων ομαδικών αποστολών αλληλογραφίας σε μια και μόνο ημέρα. Γι' αυτό και φέρουν έντυπη ημερομηνία, ενώ δεν υπήρχε ανάγκη σφράγισής τους. Μπορούν άνετα να χρησιμοποιηθούν μεμονωμένα. Ωστόσο, η παρουσίασή τους επί φακέλων γίνεται δεκτή με μεγάλη επιφυλακτικότητα (καθώς μπορεί άνετα να επικολληθούν εκ των υστέρων). Γι' αυτό για να αξιολογηθούν σε περιπτώσεις κρίσης ενός εκθέματος, πρέπει να συνοδεύονται και από άλλα αποδεικτικά στοιχεία ταχυδρομικής διακίνησης του υπό εξέταση φακέλου (πχ. σήμαντρο άφιξης).

- ❖ **Γραμματόσημα, που δεν κυκλοφόρησαν:** Θεωρούνται εκείνα, που ενώ είχαν εγκριθεί και εκτυπωθεί τελικά δεν δόθηκαν σε κυκλοφορία για διάφορους λόγους, όπως: Αλλαγή τελών, διαπίστωση σφάλματος, πολιτικοί λόγοι και παρεμβάσεις, αλλαγή καθεστώτος, αλλαγή συνόρων και φυσικά πόλεμος. Εφόσον ο συλλέκτης τα περιλαμβάνει στο έκθεμά του οφείλει να παραθέσει αναλυτικό φιλοτελικό σχολιασμό.

- ❖ **Γραμματόσημα επισημασμένα:** Εφόσον η επισήμανση αφορά αλλαγή αξίας πρέπει να αποφεύγεται η χρήση τους, καθώς αυτή καθιστά λιγότερο ορατή την εικόνα του γραμματοσήμου. Αντιθέτως, αν η επισήμανση αλλάζει το μήνυμα του αρχικού γραμματοσήμου αποκτά ιδιαίτερο θεματικό ενδιαφέρον. Πχ. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, Βομβαρδισμός Πειραιά, Παλινόρθωση Μοναρχίας, Παιδικές εξοχές κ.ά.

Γραμματοσημα διάτρηση: Η χρήση των γραμματοσήμων αυτών εκτιμάται σε ένα θεματικό έκθεμα, καθώς αποδεικνύει ότι ο συλλέκτης έχει φιλοτελικές γνώσεις, φανερώνει θεματική έρευνα σε βάθος, εξασφαλίζει ποικιλία αντικειμένων. Ωστόσο, η θετική αξιολόγηση αφορά ταχυδρομημένους φακέλους της εταιρείας η οποία – μετά από άδεια του ταχυδρομείου – είχε προχωρήσει στη διάτρηση των γραμματοσήμων, τα οποία μόνη αυτή μπορούσε να χρησιμοποιήσει. Και οπωσδήποτε κατατοπιστική περιγραφή τους.

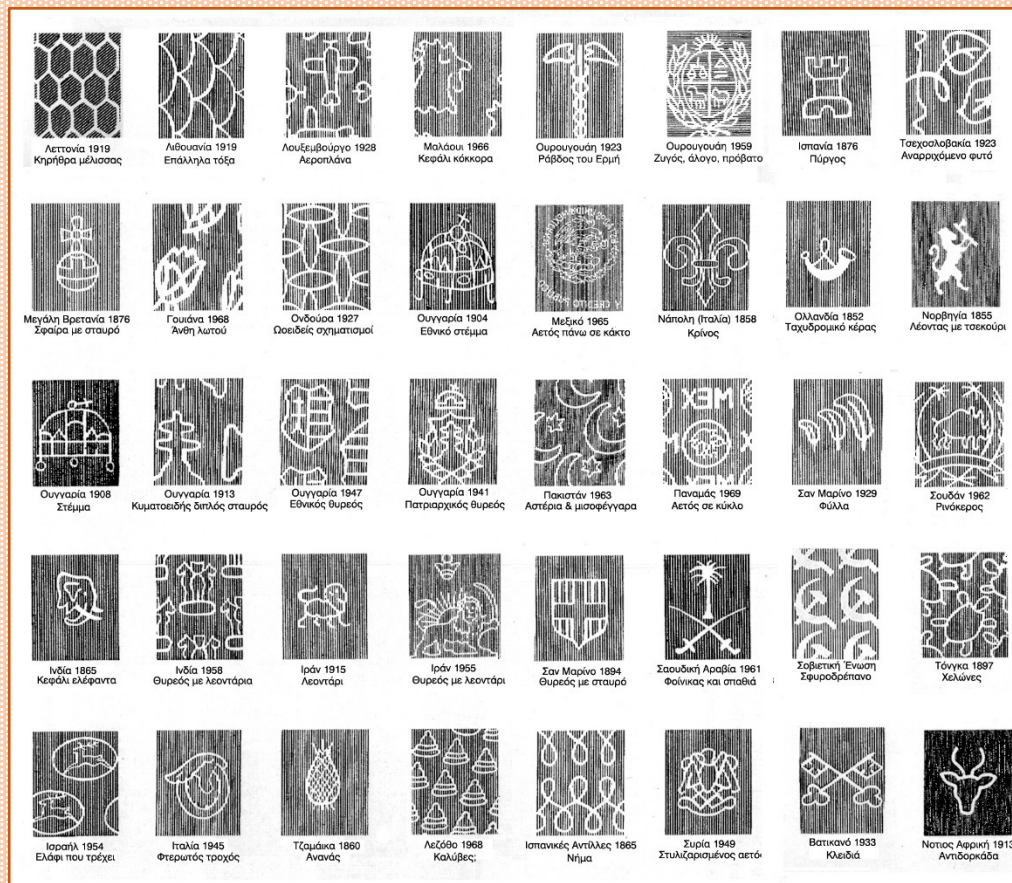
- ❖ **Γραμματόσημα με εκτυπώσεις στη γόμμα:** Φυσικά όλοι γνωρίζουμε τους αριθμούς ελέγχου των ΜΚΕ. Στον Θεματικό Φιλοτελισμό ωστόσο οι εκτυπώσεις στη γόμμα αφορούν τουριστικά ή άλλα μηνύματα. Ευνόητο ότι απαιτείται η έκθεση και των δύο όψεων του γραμματοσήμου, καθώς και επεξηγηματικές φιλοτελικές υποσημειώσεις (απόδειξη για φιλοτελική γνώση και έρευνα).

In December 1937 *Snow White and the Seven Dwarfs* premiered as this country's first feature-length animated film. The movie classic was comprised of 250,000 separate drawings and won a special Academy Award™ for Walt Disney.

CELEBRATE THE CENTURY – 1930s

- ❖ **Υδατόσημο:** Πρόκειται για βασικό αντικείμενο του Παραδοσιακού Φιλοτελισμού. Ωστόσο, αποτελεί ένα χαρακτηριστικό στοιχείο του γραμματοσήμου και ως τέτοιο έχει δικαίωμα θεματικής παρουσίας. Αρκεί η εικόνα του να έχει άμεση σχέση με το θέμα μας. Οι απεικονίσεις των υδατοσήμων πρέπει να παρουσιάζονται δίπλα στα αντίστοιχα γραμματόσημα, στο χαρτί των οποίων ενυπάρχουν, ενώ απαραίτητη είναι και μια επεξηγηματική φιλοτελική λεζάντα (έχει αντίκτυπο στην αξιολόγηση των φιλοτελικών γνώσεων).

❖ **Περιθώρια γραμματοσήμων:**

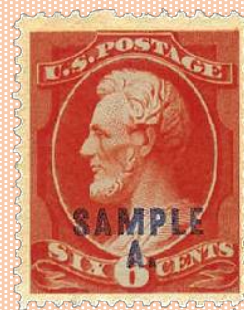
- Ποτέ λευκά περιθώρια σε κοινά φθηνά γραμματόσημα
- Αφήνουμε τα περιθώρια σε σπάνια ή πολύ ακριβά γραμματόσημα
- Αξιοποιούμε τις πρόσθετες πληροφορίες, που μας δίνουν τα εικονογραφημένα περιθώρια ορισμένων εκδόσεων.
- Αφαιρούμε τα περιθώρια, που έχουν παραστάσεις άσχετες με το θέμα των γραμματοσήμων (και κατ' επέκταση του εκθέματός μας)

- ❖ **Βινιέτες «se-tenant»:** Αφορούν βινιέτες ενωμένες, με ή χωρίς διάτρηση (οδόντωση), με ένα γραμματόσημο, το οποίο και φέρει την ονομαστική αξία. Διακρίνονται σε βινιέτες με πληροφορίες από την Ταχυδρομική Αρχή, που εκδίδει το γραμματόσημο, με διαφημιστικά μηνύματα ιδιωτών και φυσικά στα πρόσφατα «προσωπικά» γραμματόσημα (εικόνα επιλογής του συλλέκτη στη βινιέτα). Είναι αυτονόητο ότι η βινιέτες αυτές μπορούν να εκτεθούν μόνο ενωμένες με το γραμματόσημο. Μόνες τους είναι απλές χαλκομανίες.

- ❖ **Γραμματόσημα «δείγματα» (SPECIMEN):** Πολύ γνωστά είναι τα κυπριακά, αλλά και τα ελληνικά με την ένδειξη ΑΚΥΡΟΝ. Μερικά δείγματα ακυρώνονται με διάτρηση ή πλάγια μαύρη γραμμή. Η χρήση των γραμματοσήμων αυτών σε ένα θεματικό έκθεμα πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερα μεγάλη φειδώ.

- ❖ **Γραμματόσημα χωρίς οδόντωση:** Χρήση τους σε θεματικό έκθεμα μπορεί να γίνει εφόσον αυτά:
 - αφορούν εκδόσεις των «ιστορικών χρόνων» (ΜΚΕ)
 - κυκλοφόρησαν κανονικά για ταχυδρομική χρήση (με ή χωρίς παράλληλα έκδοση γραμματοσήμων με οδόντωση)
 - διέφυγαν τυχαίως από τη διατρητική μηχανή.
 Πληθωριστικές ή χαριστικές εκδόσεις χωρίς οδόντωση δεν γίνονται δεκτές.

- ❖ **Γραμματόσημα με σφάλματα (σχεδίου ή εκτύπωσης):** Εκτιμώνται σε ένα θεματικό έκθεμα, εφόσον το γραμματόσημο έχει θέση στο πλάνο μας, το σφάλμα είναι «ορατό» (όχι «υποψίες σφαλμάτων») και κυρίως υπάρχει μια σωστή περιγραφή του, που αποδεικνύει ότι είμαστε καλά «διαβασμένοι».

Ο συνθέτης Ρόμπερτ Σούμαν έχει ως φόντο μουσική άλλου συνθέτη (Φραντς Σούμαν)

Ανεστραμμένο κέντρο

Διπλή εκτύπωση

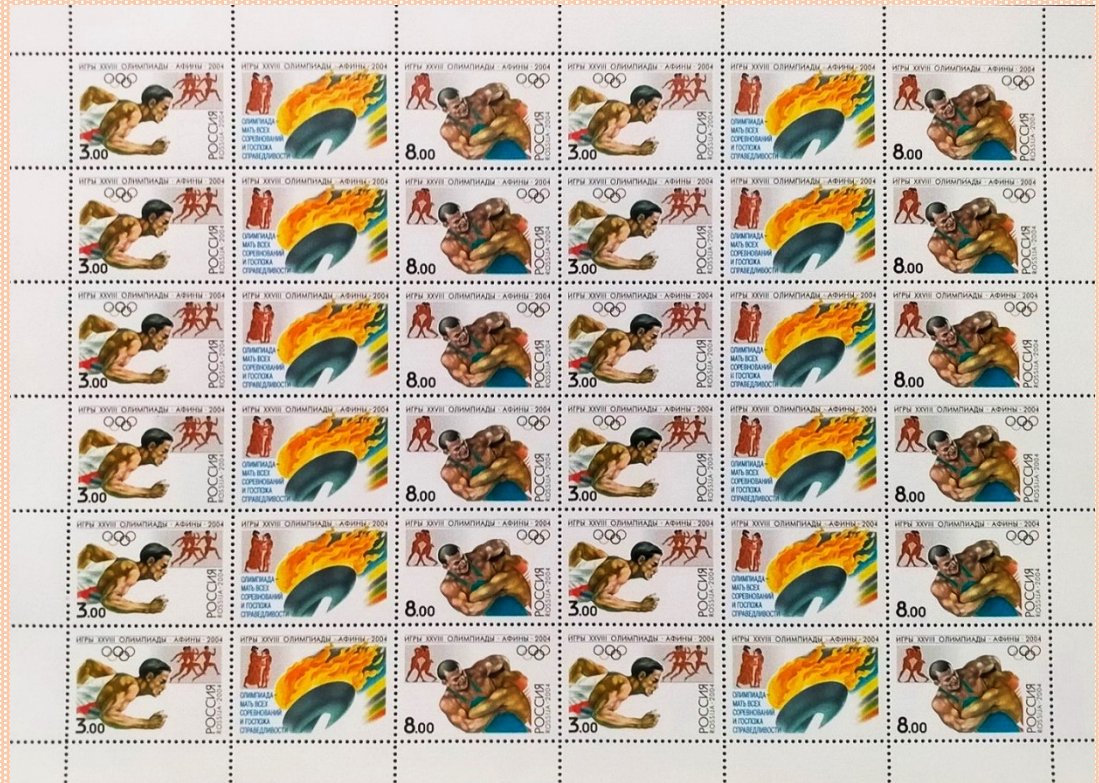

Ελλiptής εκτύπωση

- ❖ **Φεγιέ (Feuillet):** Ως γνωστόν, είναι περισσότερο φιλοτελικό προϊόν και λιγότερο ταχυδρομικό. Η χρήση των φεγιέ, λόγω και της μεγάλης τους έκτασης, πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή και κυρίως όταν απορρέουν συμπληρωματικές πληροφορίες από τα περιθώριά τους (διαφορετικά επιλέγουμε να βάλουμε μόνο το γραμματόσημο).
 - Μη αποδεκτή η παρουσία τους, όταν στα περιθώρια δεν υπάρχουν πληροφορίες (λευκά) ή αυτές είναι άσχετες με το θέμα του εκθέματος.
 - Περιορισμένη η παρουσία τους όταν από το περιθώριο απορρέουν ελάχιστες ή έμμεσες πληροφορίες (πάντοτε σχετικές με το θέμα μας)
 - Δεκτή η παρουσία τους, εφόσον το κείμενο ή/και η εικονογράφηση των περιθωρίων συνεισφέρουν στη θεματική πληροφορία

- ❖ **Γραμματόσημα πολλαπλά & φυλλαράκια:** Τα γραμματόσημα αυτά (σε ζεύγη, τετράδες, φυλλαράκια των 8,16 ή και 25 τεμαχίων) δεν προσφέρουν τίποτα περισσότερο από το απλό γραμματόσημο. Κατά συνέπεια δεν δικαιολογείται η παρουσία τους σε θεματικό έκθεμα. Εξαιρέση αποτελούν παλιά σπάνια γραμματόσημα σε ζεύγη ή τετράδες κυρίως, που φυσικά δεν επιτρέπεται ο διαχωρισμός τους.

Απαντήσεις σε δύο πολύ συχνές ερωτήσεις

- ❖ **Γραμματόσημα σφραγισμένα ή ασφράγιστα:** Οι κατευθυντήριες οδηγίες της FIP (άρθρο 4.5) αναφέρουν ότι:
 - *Ο εκθέτης μπορεί να χρησιμοποιήσει γραμματόσημα σφραγισμένα ή ασφράγιστα, όμως είναι καλύτερα να επιλέξει είτε τα μεν, είτε τα δε.*

- ❖ **Γραμματόσημα επί φακέλων κοινής αλληλογραφίας:** Ένας ταχυδρομημένος φάκελος έχει θέση σε θεματική συλλογή εφόσον:
 - έχει ενδιαφέρουσα γραμματοσήμανση, όπως πολλαπλή παρουσία του γραμματοσήμου, που μας ενδιαφέρει, κατά προτίμηση παλαιότερων εκδόσεων, σε συστημένη επιστολή ή γραμματόσημο/α κλάσεων, που δύσκολα συναντάμε επί φακέλου,
 - φέρει σήμαντρο, που συμβάλλει στην υποστήριξη του θέματος, προσθέτει δηλαδή στη θεματική πληροφορία (πχ. κοινό, αλλά εικονογραφημένο, απόλυτα σχετικό με το θέμα)
 - έχει πρόσθετα φιλοτελικά χαρακτηριστικά που του προσδίδουν βαρύτητα (δηλωμένο τέλος, διαβατικές σφραγίδες) ή είναι αξιοποιήσιμα στην ανάπτυξη του θέματος (ετικέτες συστημένων, σημάνσεις διαδρομών, λογοκρισίες, απολυμάνσεις κλπ).

- ❖ **Γραμματόσημα επί φακέλων πρώτης ημέρας κυκλοφορίας (ΦΠΗΚ):** Καλό είναι να χρησιμοποιούνται ελάχιστα καθόσον:
 - ΦΠΗΚ χωρίς αναμνηστική σφραγίδα αποκλείονται. Η Π.Η. δεν έχει καμιά σημασία στον Θεματικό Φιλοτελισμό, ούτε προσθέτει στη θεματική πληροφορία.
 - ΦΠΗΚ με αναμνηστική σφραγίδα (ακόμη και διακοσμημένος) δεν εκτίθεται ολόκληρος. Εκτίθεται μόνο το γραμματόσημο με την αναμνηστική σφραγίδα (πάντοτε σχετική με το θέμα) σε παράθυρο.
 - ΦΠΗΚ μπορεί να εκτεθεί ολόκληρος κατ' εξαίρεση, όταν αποδεδειγμένα έχει «ταξιδέψει» (και φέρει ενδιαφέρουσες ενδείξεις)
 - ΦΠΗΚ παλαιότερων εποχών, μπορεί να εκτεθούν, εφόσον όμως είναι ιδιαίτερης αξίας ή σπανιότητας.

Τευχίδια (ή «καρνεδάκι») γραμματοσήμων

Πρόκειται για μονή διπλή ή πολλαπλή δεσμίδα γραμματοσήμων κολλημένη ή συρραμμένη σε βιβλιαράκι.

Τα τευχίδια είναι απολύτως αποδεκτά σε ένα θεματικό έκθεμα καθώς:

- φέρουν συχνά εικονογραφήσεις και κείμενα, που δίνουν πρωτότυπες θεματικές πληροφορίες και δεν υπάρχουν σε γραμματόσημα ή άλλο υλικό.
- βοηθούν στην καλύτερη αισθητική διαμόρφωση του εκθεσιακού φύλλου,
- συμβάλλουν στην ύπαρξη ποικιλίας φιλοτελικού υλικού

Η τοποθέτηση ενός τευχιδίου πάνω στο εκθεσιακό φύλλο παρουσιάζει αρκετές δυσκολίες. Η σημαντικότερη είναι ότι πρέπει να φαίνεται το περιεχόμενό του. Γι' αυτό:

- αναδιπλώνουμε τα γραμματόσημα, έτσι ώστε να εξέχουν λίγο από το εξώφυλλο. Εάν αυτό δεν είναι εφικτό καταφεύγουμε σε φωτοτυπία.
- εάν υπάρχουν θεματικές πληροφορίες και στο εξώφυλλο και στην μπάντα των γραμματοσήμων πρέπει να φροντίσουμε να τα δείξουμε και τα δύο (με έκθεση δύο τευχιδίων ή με χρήση φωτοτυπιών).

- Η έκθεση τευχιδίου χωρίς περιεχόμενο απαγορεύεται ρητά.
- Ιδιωτικά τευχίδια (εκτυπωμένα από ιδιώτες εξώφυλλα, όπου συρράπτονται ή επικολλώνται λωρίδες κοινών γραμματοσήμων) απορρίπτονται.
- Αντίθετα τευχίδια με διαφημίσεις στις εξωτερικές τους όψεις ή στο εσωτερικό τους γίνονται δεκτά, εφόσον βέβαια έχουν εκδοθεί επίσημα από ταχυδρομικές αρχές.

- ❖ **Γραμματόσημα έγγομα μηχανών τύπου FRAMA:** Διακρίνουμε δύο τύπους. Τον πρώτο, προεκτυπωμένη μονόχρωμη ετικέτα με περιορισμένη εικονογράφηση (μικρή θεματική αξία) και τον δεύτερο με εκτεταμένη πολύχρωμη εικονογράφηση, ο οποίος και μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε θεματικό έκθεμα όπως ακριβώς και ένα γραμματόσημο.

- ❖ **Γραμματόσημα αυτοκόλλητα ή από ATM:** Έχουν μικρή θεματική αξία λόγω των δυσκολιών στον χειρισμό τους και της μικρής διάρκειας ζωής τους λόγω του τρόπου εκτύπωσής τους. Χρησιμοποιούνται μόνο όταν το θέμα, που απεικονίζουν δεν βρίσκεται σε άλλη παραδοσιακού τύπου έκδοση.

- ❖ **Γραμματόσημα ιδιωτικών εκδόσεων:** Είναι επιθυμητά για εκθεσιακή χρήση, εφόσον βέβαια έχουν εκδοθεί μετά από εξουσιοδότηση ή αποδοχή των κρατικών ταχυδρομείων ή κατά τη διάρκεια απόλυτης απουσίας του κράτους (πχ. Γραμματόσημα πολιορκίας Μάφεκινγκ, Απεργιακά, Αντάρτικα γραμματόσημα)

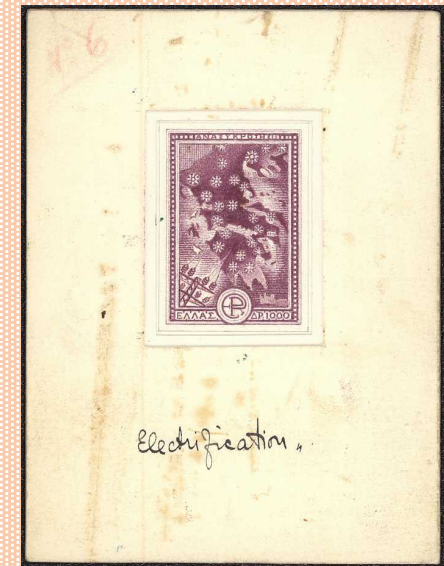
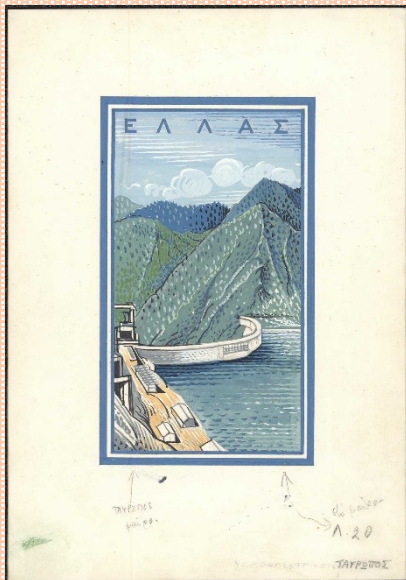
- ❖ **Γραμματόσημα ΜΗ αποδεκτά:**
 - Πλαστά ή παραποιημένα
 - Καταχρηστικές εκδόσεις (κυρίως αυτές, που δεν διατέθηκαν για την διεκπεραίωση αλληλογραφίας)
 - Εκδόσεις από ανύπαρκτα κράτη (φανταστικά)Η UPU κυκλοφορεί κατά καιρούς καταλόγους με τέτοιες περιπτώσεις.

- ❖ **Γραμματόσημα προσωπικά:** Είτε πρόκειται για γραμματόσημα, που έγιναν κατόπιν ιδιωτικής παραγγελίας (και δεν διατέθηκαν παράλληλα σε άλλους συλλέκτες – πχ για προσκλήσεις γάμων ή βαφτίσεων), είτε πρόκειται για εικονογραφημένα, κατά το δοκούν του συλλέκτη, βινιέτα ενωμένα με κανονικό γραμματόσημο, οι κατασκευές αυτές δεν έχουν καμιά θέση σε θεματικό έκθεμα.

Δοκίμια γραμματοσήμων

Πρόκειται για φιλοτελικό υλικό ιδιαίτερα επιθυμητό, υπό όρους, για μια θεματική συλλογή. Μπορεί να αφορά:

- σχέδιο ή μακέτα καλλιτέχνη (τα κύρια εξελικτικά στάδια της δημιουργίας ενός γραμματοσήμου)
- δοκίμια εκτύπωσης εργαστηρίου (καλλιτέχνη) και εργοστασίου παραγωγής
- δοκίμια χρώματος (εφόσον δεν υπάρχει κατάχρηση στην παραγωγή τους)
- μη επιλεγέντα (εγκριθέντα) σχέδια καλλιτέχνη
- φωτογραφικά δοκίμια (δύσκολα να είναι πραγματικά. Επιφυλακτικότητα μεγάλη)
- δοκίμια πολυτελείας (περισσότερο διαφημιστικά ή προσφέρονται επιλεκτικά σε επώνυμα πρόσωπα. Δεν έχουν θέση σε έκθεμα αξιώσεων).

Χαρτόσημα και βινιέτες

Βασική παραδοχή αποτελεί ότι τα χαρτόσημα και οι βινιέτες δεν έχουν θέση σε ένα θεματικό έκθεμα.

Ωστόσο, εξαιρούνται:

- κανονικά γραμματόσημα, που χρησιμοποιήθηκαν ως χαρτόσημα
- εκδόσεις, που συνδυάζουν και τις δύο χρήσεις
- εκδόσεις χαρτοσήμων, που κάτω από ειδικές συνθήκες χρησιμοποιήθηκαν και ως γραμματόσημα

Βέβαια φάκελοι με παλιές σπάνιες βινιέτες, οι οποίες συνοδεύουν σωστή γραμματοσήμανση, σίγουρα επηρεάζουν θετικά τους κριτές

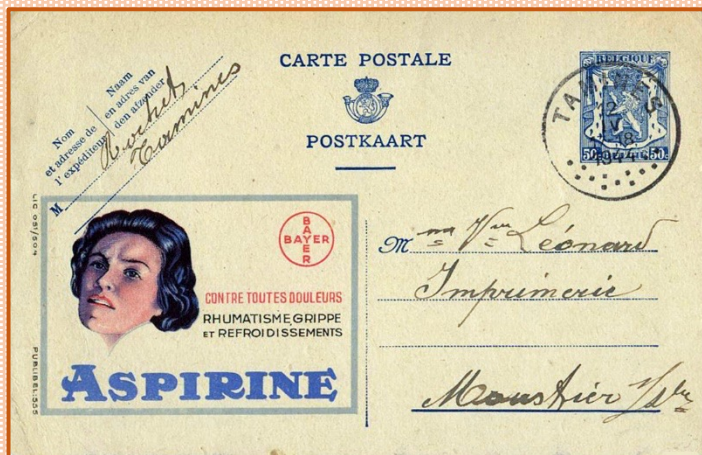
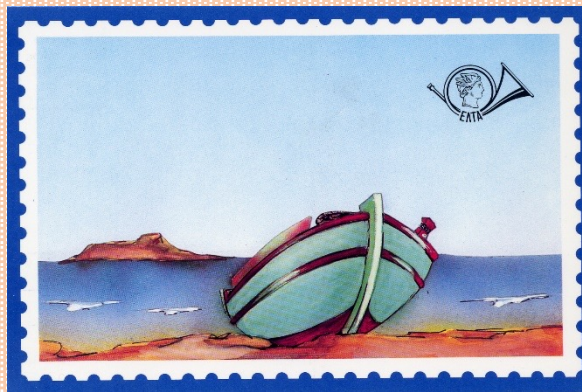

Τα μονόφυλλα

Πολύτιμα για τα θεματικά εκθέματα. Οι πιο διαδεδομένοι τύποι είναι:

- Επιστολικά δελτάρια συνήθων διαστάσεων, εικονογραφημένα ή μη, κατάλληλα για απλό ή αεροπορικό ταχυδρομείο
- Δελτάρια-επιστολές (με διάτρητο περιθώριο, που φέρει κόλλα για να κλείνουν)
- Αερογράμματα, με ή χωρίς εικονογράφιση
- Ταινίες (περιτυλίγματα) για εφημερίδες και άλλα έντυπα (wrapper) και αυτά με ή χωρίς εικονογράφιση.
- Εορταστικά τηλεγραφήματα
- Φάκελοι με προπληρωμένο τέλος
- Ελληνικά ιδιωτικά μονόφυλλα (μεταξύ 1900 και 1901). Πρόκειται για καρτ ποστάλ που προσκόμιζαν χαρτοπώλες στα ελληνικά ταχυδρομεία, τα οποία στη συνέχεια εκτύπωναν γραμματόσημο Ιπτάμενου Ερμή (5 λεπτά για εσωτερικό και 10 για εξωτερικό) στη πίσω όψη τους.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Οποιοδήποτε φιλοτελικό υλικό χρησιμοποιήθηκε από στρατιωτικό ταχυδρομείο, είτε σε καιρό πολέμου, είτε σε καιρό ειρήνης, είναι απόλυτα συμβατό με τον Θεματικό Φιλοτελισμό.

Τέτοιο υλικό είναι:

- Γραμματόσημα
- Στρατιωτικά ατελή επιστολικά δελτάρια με ή χωρίς διαφημίσεις
- Αλληλογραφία αιχμαλώτων πολέμου και εγκλείστων σε στρατόπεδα συγκέντρωσης.
- Αλληλογραφία μέσω Ερυθρού Σταυρού

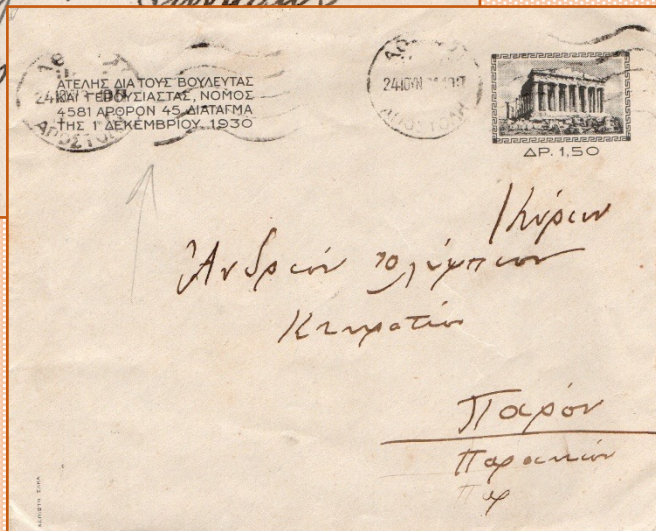
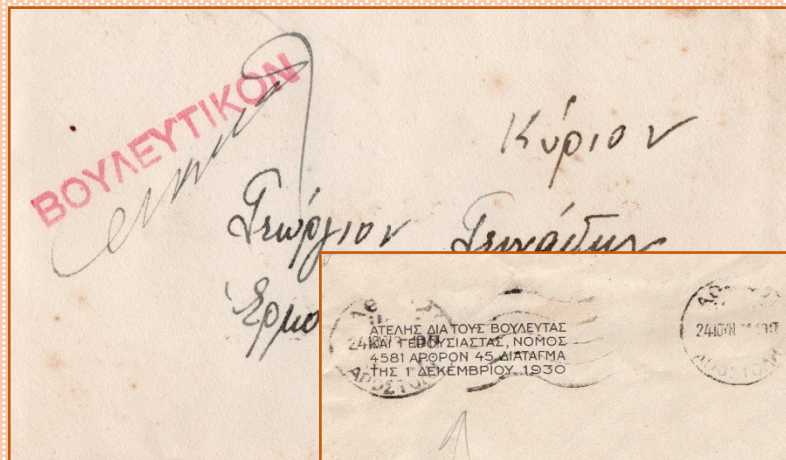

Διοικητική ατελής αλληλογραφία

Αφορά αλληλογραφία με δικαίωμα ταχυδρομικής ατέλειας, όπως:

- Υπουργείων
- Βουλευτών και άλλων κρατικών παραγόντων
- Δήμων και κοινοτήτων
- Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας
- κ.α.

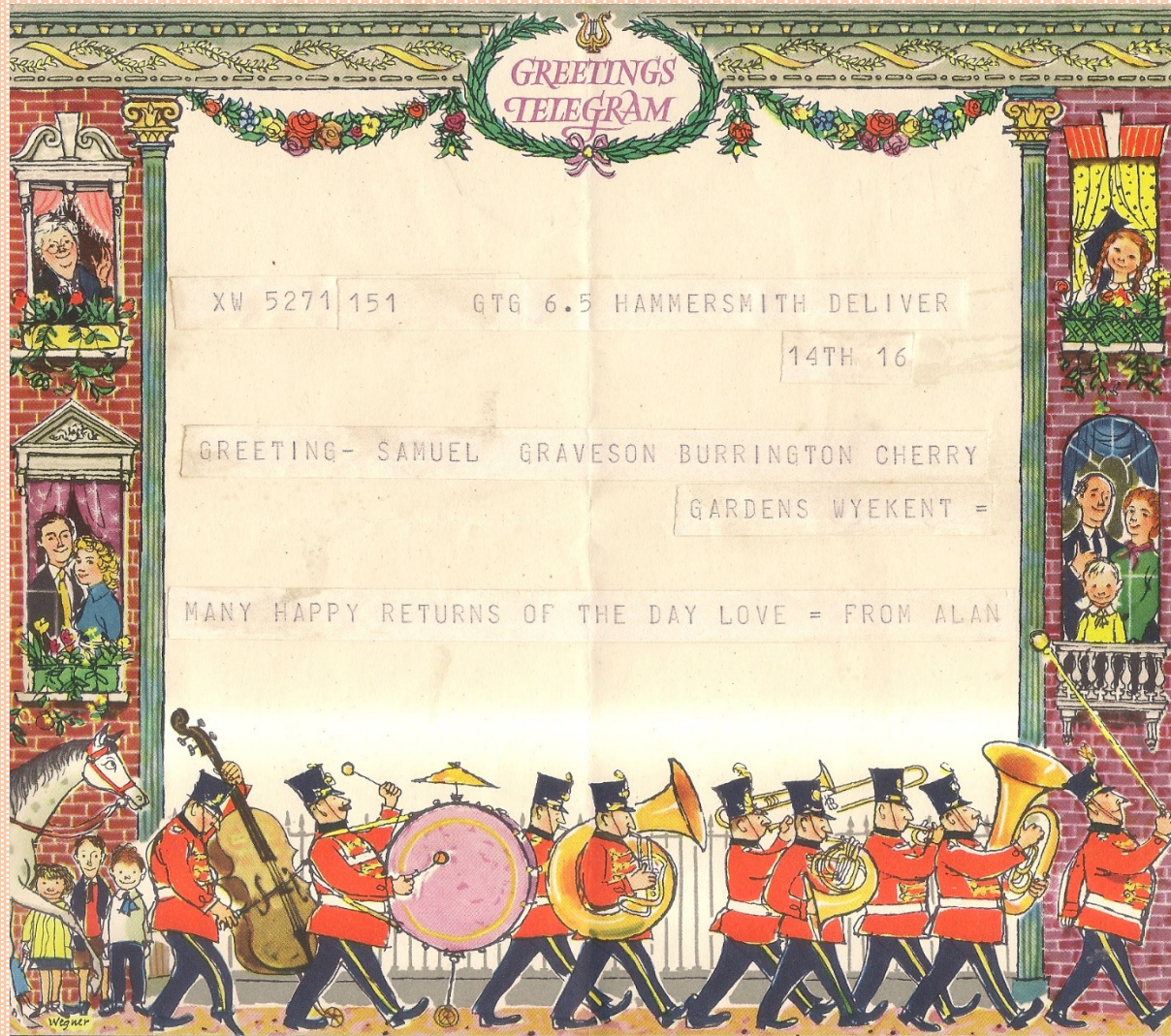
Όταν εκτίθεται τέτοιο υλικό είναι απολύτως απαραίτητη η λεπτομερής περιγραφή του και αιτιολόγησή του (σε σχέση με το θέμα του εκθέματος)

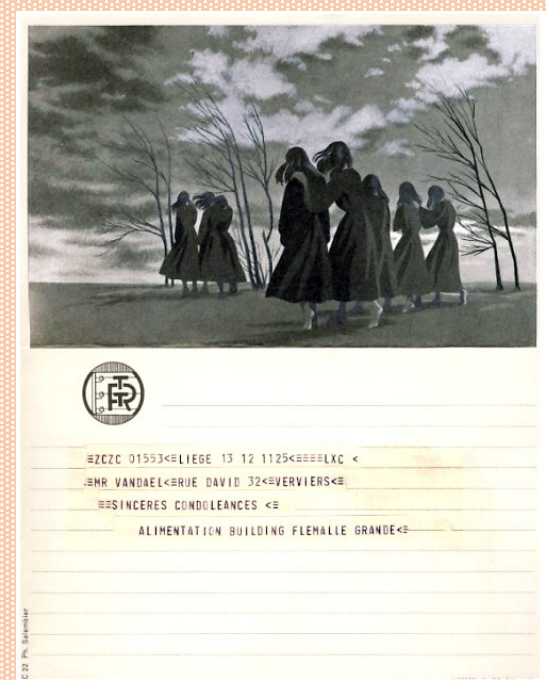
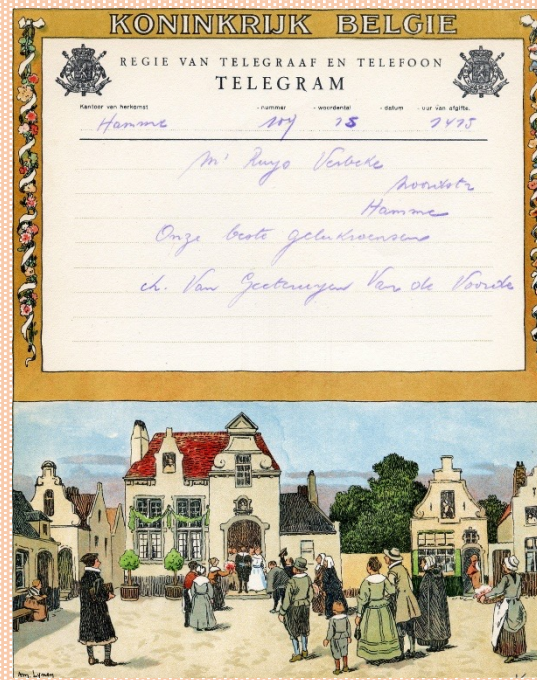

Τηλεγραφήματα

Ιδιαίτερα δύσκολο, αλλά επιθυμητό θεματικό φιλοτελικό υλικό.

Βασική προϋπόθεση να έχει εικονογράφηση ή διαφημίσεις σχετικές με το θέμα του εκθέματος.

Οι σφραγίδες

Είναι ένας από τους «πυλώνες» του φιλοτελισμού. Διακρίνουμε τις:

- ❖ **Κοινές ακυρωτικές σφραγίδες:** Η χρησιμότητά τους πολύ περιορισμένη, καθώς η απλή αναφορά του τόπου ή μια ημερομηνία δεν είναι επαρκή στοιχεία για μια θεματική πληροφορία. Ωστόσο, υπάρχουν κοινές ακυρωτικές σφραγίδες εικονογραφημένες, που μπορούν να προσφέρουν σημαντικές θεματικές συμπληρωματικές πληροφορίες.

❖ **Αναμνηστικές σφραγίδες:** Αν και πρόκειται για καθαρά φιλοτελικό υλικό, ωστόσο η παρουσία τους σε θεματικό έκθεμα νομιμοποιείται από το γεγονός ότι προέρχονται από επίσημες Ταχυδρομικές Αρχές και μπορούν επιπλέον να συμμετάσχουν εγκύρως στη διαβίβαση της αλληλογραφίας. Ειδικότερα:

- Η αναμνηστική σφραγίδα πρέπει να έχει άμεση σχέση με το θέμα του εκθέματος. Ομοίως και το γραμματόσημο, το οποίο πρέπει να φαίνεται ολόκληρο.
- Πρέπει να είναι αέραια, ευδιάκριτη και καθαρή.
- Αναμνηστικές σφραγίδες σε λευκούς φακέλους ή αποκόμματα πρέπει να εκτίθενται σε «παράθυρα». Το ίδιο και εκείνες, που είναι προϊόντα ομαδικής παραγωγής.
- Για τη χρήση αναμνηστικών σφραγίδων σε ένα έκθεμα πρέπει να εφαρμόζεται το αρχαίο ρητό «παν μέτρον άριστον».

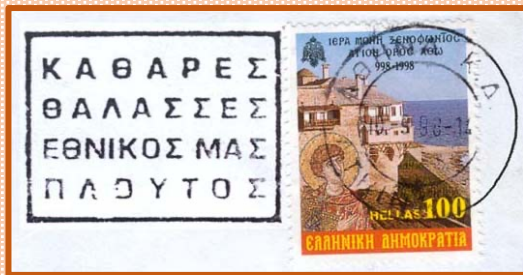

Μηχανικές σφραγίδες (Διαφημιστικές και προπαγανδιστικές)

Οι διαφημιστικές και προπαγανδιστικές σφραγίδες έχουν ένα βασικό φιλοτελικό προτέρημα. Είναι πολύ πιο «ταχυδρομικά αυθεντικές» από τις αναμνηστικές, αφού τις συναντάμε στην τυχαία αλληλογραφία και όχι στο «φιλοτελικό» τμήμα του ταχυδρομείου. Μπορεί να είναι «ατέρμονες» και να καταλαμβάνουν μεγάλο τμήμα του φακέλου, ή μονές (με μήνυμα σε τετράγωνο). Και στις δύο περιπτώσεις όμως χρησιμοποιείται αυτόματη μηχανική σφραγιστική μηχανή.

Ο τρόπος έκθεσης των υπόψη σφραγίδων εξαρτάται από τα υπόλοιπα ταχυδρομικά στοιχεία του φακέλου. Αν αυτά προσδίδουν κύρος στο έκθεμα τότε ο φάκελος εκτίθεται ολόκληρος. Διαφορετικά επιλέγουμε τη μέθοδο του «παραθύρου».

Αξίζει να τονιστεί ιδιαίτερα ότι σ' ένα θεματικό έκθεμα ιδιαίτερων αξιώσεων οι μηχανικές σφραγίδες πρέπει να συνοδεύονται και από πληροφορίες για τον τύπο της μηχανής και την περίοδο, που χρησιμοποιήθηκε. Αυτό είναι ενδείξεις έρευνας και φιλοτελικών γνώσεων.

❖ **Προπαγανδιστικές τύπου «flammes» Γαλλίας :** Πρόκειται για ορθογώνιες σφραγίδες με προπαγανδιστικό περιεχόμενο, που συνοδεύουν τα κυκλικά ταχυδρομικά σήμαντρα.

Στους θεματικούς φιλοτελιστές αυτό το υλικό είναι ιδιαίτερα δημοφιλές. Αν και η αξία του είναι ιδιαίτερα χαμηλή (καθώς κατά κανόνα υπάρχει σε αφθονία) εντούτοις βοηθάει ιδιαίτερα ένα έκθεμα καθώς καλύπτει θέματα, που δεν συναντώνται αλλού, διασπάει τη μονοτονία των γραμματοσήμων και εξασφαλίζει την επιθυμητή ποικιλία στα φιλοτελικά αντικείμενα.

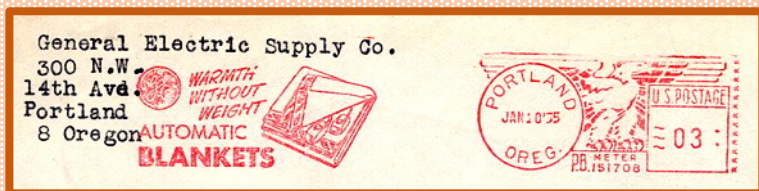
Τα μηχανόσημα

Πρόκειται για μηχανικές σφραγίδες γραμματοσήμανσης, γνωστές στο εξωτερικό και ως «κόκκινες», εξαιτίας του σχεδόν πάντοτε κόκκινου χρώματός τους. Τα μηχανόσημα αντικαθιστούν ουσιαστικά τα γραμματόσημα, καθώς αυτά τα ίδια αναγράφουν και το τέλος ταχυδρόμησης του αντικειμένου. Είναι ιδιαίτερα προσφιλείς στους θεματικούς φιλοτελιστές, καθώς τεκμηριώνουν μια ατέλειωτη σειρά θεμάτων.

Τα μηχανόσημα συνηθίζεται να εκτίθενται σε «παράθυρο». Επίσης πρέπει να χρησιμοποιούνται με φειδώ. Δεν συνιστάται να υπάρχουν σελίδες αποκλειστικά με αυτά. Ένα δύο μηχανόσημα σε κάθε σελίδα, ανάλογα με την εξέλιξη του θέματος, είναι ιδανική περίπτωση. Οποσδήποτε όμως απαιτείται λεπτομερής περιγραφή τους.

U.S.A. (1960) Reddy Kilowatt* dressed as Uncle Sam. Red meter cancellation on piece Pitney Bowes No 173373: "America is strong. It's electrified."

U.S.A. (1955) Electric blanket*. Dual controls*. Red meter cancellation on piece Pitney Bowes No 151708: "GE Automatic blankets, warmth without weight."

ΦΩΤΙΣΜΟΣ
 ΦΙΛΙΠΣ

 Ο καλύτερος φίλος των ματιών σας

ΑΘΗΝΑΙ
 20. III. 85

ΕΛΛΑΣ
 HELLAS
 Η 35988
 Β'

Αγκόν
 ΧΡΩΠΕΙ
 66785

Γρίπη
 Κρυολογήματα

ΠΕΙΡΑΙΕΥΜ
 25. VIII. 58

ΕΛΛΑΣ
 ***00.70
 10986

ALLWETTERZOO

MONSTERZ
 31.7.87
 4400

DEUTSCHE
 BUNDESPOST
 130
 8 24 3626

D.L.A.N. TOULON

 83800 - TOULON NAVAL

BE-0083E
 23.9.86
 4

REPUBLIQUE
 FRANCAISE
 0370
 POSTES
 T. 60046

Über 15.007.033 Stück.

Der Weltmeister.
 Autchaus Otto Maier

HEIDENHEIM AN DER BREITZ
 26.7.72
 792

DEUTSCHE
 BUNDESPOST
 030

BAITE ENA TIGPH
 ΣΤΗ ΜΗΧΑΝΗ ΣΑΣ
 BENZINH
 ESSO EXTRA VITANE

ΑΘΗΝΑΙ
 13 IX 71
 ΑΘΗΝΑΙ

ΕΛΛΑΣ
 01.50
 HELLAS

ROMA
 21 9 58
 1978

TECHNICOLOR WARNER BROS.
 GREGORY PECK
 MOBY DICK
 REGIA di JOHN HUSTON
 dal romanzo omonimo di HERMAN MELVILLE

POSTE ITALIANE
 *05.=

ROMA
 21 1 54
 1877

RKO
 WALT DISNEY LE AVVENTURE DI
 PRESENTA
 IN TECHNICOLOR PETER PAN

POSTE ITALIANE
 *0500

Ταχυδρομικές σημάσεις

❖ **Σημάσεις κατά την ταχυδρόμηση:** Αφορούν τον τρόπο ή το μέσο μεταφοράς του ταχυδρομικού αντικειμένου, συναντώνται σε ετικέτες ή ελαστικές σφραγίδες συνήθως. (Ενδ. Αεροπορικώς, Δια θαλάσσης, Επείγον, Ασφαλισμένο, Δηλωμένη αξία κá.).

Τρεις είναι οι προϋποθέσεις για σωστή παρουσίασή τους σε θεματικό έκθεμα:

- 1) Η παρουσία τους σε ταχυδρομημένο φάκελο
- 2) Η μετάφρασή τους στη γλώσσα του εκθέματος.
- 3) Ο υποτιτλισμός τους με τις απαραίτητες φιλοτελικές πληροφορίες.

Σημάνσεις μετά την αποστολή (Βοηθητικές)

Είναι οι σημάνσεις εκείνες, που σημαδεύουν τα ταχυδρομικά αντικείμενα, τα οποία αντιμετωπίζουν «περιπέτειες» κατά τη διακίνησή τους. Αφορούν από αδυναμία επίδοσης (από άγνωστος, διεύθυνση ανεπαρκής, अपαράδεκτον, μέχρι οίκοθεν εξασφάλιση φθαρμένης αλληλογραφίας, διακοπή επικοινωνιών και τελωνειακές διαδικασίες)

(Δείτε ΙΑ/ΕΦΟ: <https://www.efo.gr/philatelic-books/>)

Διεθνή Απαντητικά Κουπόνια

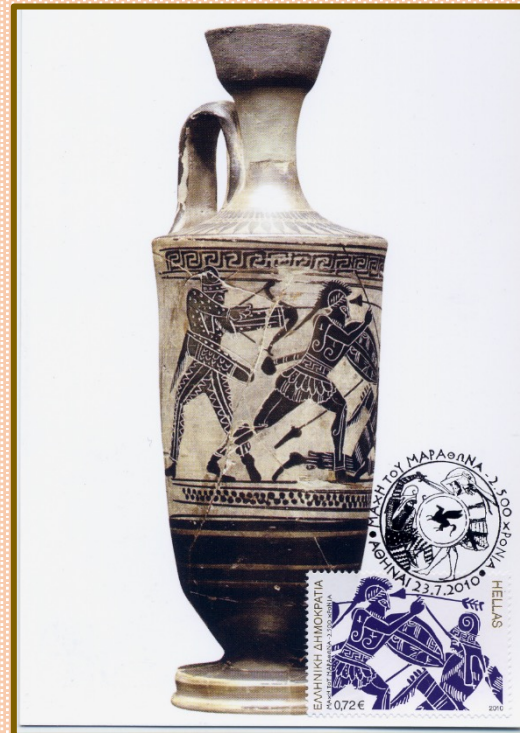
Αντιπροσωπεύουν την αξία ενός γραμματοσήμου πρώτου βάρους εσωτερικού. Πολλές φορές έχουν παραστάσεις χρήσιμες σε ένα θεματικό έκθεμα

Οι κάρτες Μάξιμουμ

Βασικός κανόνας: Οι Κάρτες Μάξιμουμ δεν μπορεί να κυριαρχούν σε ένα θεματικό έκθεμα. Η επιλεκτική όμως χρήση τους μπορεί, υπό όρους, να συμβάλλει στην καλύτερη παρουσίαση του θέματος.

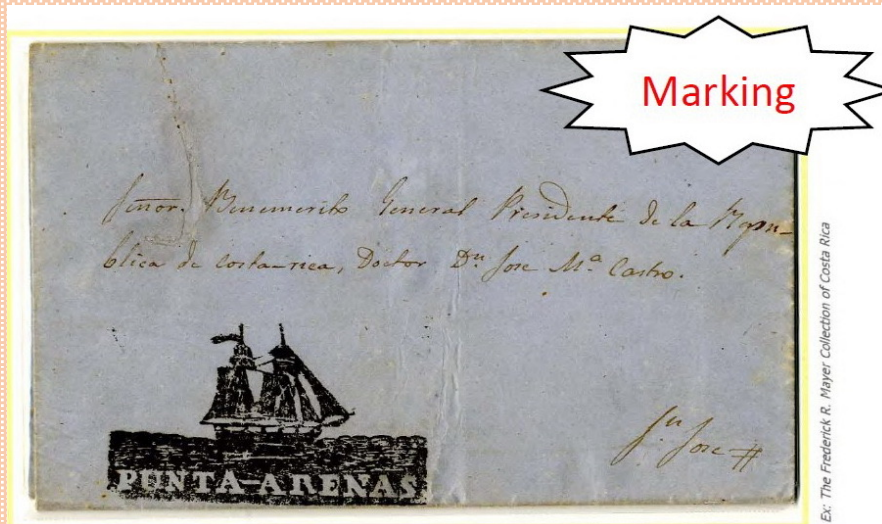
Οι ΚΜ είναι ιδιαίτερα χρήσιμες όταν προσφέρονται για την ανάδειξη πρόσθετων θεματικών πληροφοριών, που δεν υπάρχουν ή διακρίνονται ευχερώς στο γραμματόσημο.

Προ-φιλοτελικό υλικό

Αφορά την προγραμματοσημική περίοδο. Είναι ένα δυσεύρετο υλικό, του οποίου η θεματική συνεισφορά είναι σχεδόν μηδενική. Αν όμως καλύπτει ευθέως πληροφορίες για το θέμα μας, τότε η αίγλη, που προσδίδει στο έκθεμα είναι μεγάλη.

Τέτοιες πληροφορίες μπορεί να αφορούν τον αποστολέα ή παραλήπτη (σε ένα έκθεμα ιστορικών προσωπικοτήτων) ή οργάνωση ταχυδρομικών υπηρεσιών (πόλεις σταθμοί - έφιππο ταχυδρομείο) ή διοικητικές σφραγίδες σε νεότερους χρόνους.

Εντυπωσιακή εικονογραφημένη σφραγίδα με ιστιοφόρο να πλέει στον ωκεανό, σε επιστολή του 1848, από το λιμάνι Πουνταρένας της Κόστα Ρίκα προς την πρωτεύουσα Σαν Χοσέ.

***Β' μέρος (Πέμπτη 13.10.2022):
Διαμόρφωση θεματικού εκθέματος – Αξιολόγηση***

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

[HTTP://THEMATIC-PHILATELIST.GR/INDEX_EN.HTML](http://thematic-philatelist.gr/index_en.html)